

4a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

Premi a la Innovació Social 2015

3a ed. Premis Acció Social Maria Figueras i Mercè Bañeras

Horts Socials de la URV

▪ *Describe breument el projecte:*

És un projecte que proposa la preparació, construcció, arranament i conversió d'una zona del Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili (URV), que es trobava en desús, en un **espai agroubà que implica la participació de col·lectius socialment vulnerables amb els membres de la comunitat universitària de la URV, per poder així incentivar la convivència social i ambiental en aquest espai**. El projecte contempla la posada en marxa d'entre 15 i 20 horts socials d'aproximadament 10 m².

L'objectiu de l'acció és desenvolupar un projecte d'innovació social que permeti integrar a uns col·lectius socialment vulnerables i la ciutadania en general amb la cultura de la protecció, conservació i sostenibilitat ambiental.

▪ *Com neix el projecte Horts Socials de la URV?*

El projecte dels horts socials té els seus orígens en la **iniciativa de la URV Solidària impulsada juntament amb el Servei d'Esports de la URV**, d'organitzar la 1a Cursa Solidària, el novembre del 2013, amb la finalitat de recaptar fons per a promoure **projectes d'innovació social**. Arran de la convocatòria pública, on es van presentar diversos projectes, es va resoldre atorgar-ho al projecte "Horts socials URV: Un projecte d'innovació social per a l'educació ambiental", proposat per l'**Anna Solé i Clàudia Egea**, estudiant d'Història de l'Art; la **Susana Borràs**, professora agregada de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals i coordinadora del Màster de Dret Ambiental; i la **Thays Ricarte**, estudiant de doctorat adscrita al Departament de Dret Públic, totes elles de la URV.

▪ *Quins elements fan del vostre projecte una iniciativa emprenedora única o diferent?*

Es tracta d'un projecte que, a més de cultivar verdura i hortalisses ecològiques, pretén ser un **lloc de trobada i intercanvi cultural, d'experiències i coneixements, especialment entre diferents generacions i diferents realitats socials**. Un espai de reflexió dels problemes socials i ambientals i de convivència de la Universitat amb la societat, esdevenint no només un espai acadèmic, sinó un espai de formació i compromís social i ambiental.

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

- *Quins beneficis reporta o creieu que pot aportar a la societat?*

El **projecte Horts socials URV està aportant i pot aportar molts beneficis a la societat a molts nivells**. En clau urbanística els beneficis que aporta són: **l'oxigenació de la zona**, molt densificada amb una gran concentració de blocs d'edificis i pocs espais o parcs de convivència social amb zones verdes. Pel què fa a la salut dels usuaris o voluntaris; ofereix la **vinculació amb els fruits de la terra i la riquesa comunitària que aquesta pot generar**.

També, el context de l'hort implica el foment i la popularització d'una **alimentació viva, de proximitat i ecològica, per tant beneficiosa tant a nivell local com global**. A més de tot això, el projecte *Horts Socials URV* mostra i demostra que una manera de relacionar-se amb el món respectuosa a nivell econòmic, social i ambiental és possible i intrínsecament positiva per existir i viure en entorns urbans. Un altre aportació del projecte, i que recau directament sobre els ensenyaments universitaris és la realitat de l'aplicació dels coneixements de cada "disciplina" acadèmica observant el foment dels valors que promou i defensa un projecte com el *Horts Socials URV*.

- *Com van ser els inicis?*

L'equip iniciador **va tenir el suport de diferents unitats i persones de la URV**, es van dur a terme conferències preparatòries, i en la primera fase estudiants de l'assignatura Solar Decathlon V amb el professor Carles Barberà, del grau d'Arquitectura, van col·laborar en l'aixecament topogràfic del terreny, el disseny i el tancament perimetral de l'hort en palets. L'associació Aurora Centre especial de treball va instal·lar el rec automàtic a les parcel·les, i l'estudiant de Comunicació Audiovisual Eduard Isern ha fet del seu treball de grau un documental de seguiment de tot el procés.

Les principals **dificultats** amb què ens vam trobar van ser **l'estat de degradació** en què es trobava el terreny i els residus de la construcció del Campus que hi havia abocats. Per aquest motiu vam haver de comprar terra vegetal per convertir el terreny en una terra fèrtil on poder cultivar.

- *En quina situació estava el projecte quan es va presentar als Premis d'Acció Social Maria Figueras i Mercè Bañeras?*

El **premi va arribar en un moment clau per l'avanç** i el desenvolupament del projecte. Malgrat comptar amb els diners de la Cursa solidària de la URV, considerant l'estat del sòl, eren necessaris **treballs d'anivellament del terreny**, l'aportació de terra adobada i el llaurat del terreny.

- *Què va suposar pel projecte el premi?*

El conjunt d'aquestes intervencions (anivellar el terreny, aportació de terra adobada i el llaurat del terreny), superaven el pressupost inicial amb què comptàvem i el l'aportació del premi féu possible **superar les dificultats estructurals del terreny i les limitacions**. A més de l'aportació econòmica que va ser molt important per donar l'empenta a la difusió del projecte, **el reconeixement extern** de la vàlua d'aquesta iniciativa va reforçar que la mateixa Universitat cregués encara més en la continuïtat i consolidació del projecte. Per l'equip **va ser un reconeixement molt important i ens va motivar a continuar endavant**.

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

▪ Situació actual del projecte (dades que puguin ser d'interès: persones ateses, ...)

Actualment contem amb **42 voluntaris directament implicats en les 21 parcel·les distribuïdes en dos terrasses d'horta**. L'execució del projecte es va desenvolupar en dues fases, fins arribar a la realitat en què es troba actualment.

- ✓ Una primera fase va consistir en una crida a la comunitat universitària per promoure la implicació en el projecte. El resultat d'aquesta crida va ser l'adjudicació, activació i funcionament de 10 horts.
- ✓ La segona fase del projecte, va consistir en la creació de 11 parcel·les més. En aquesta última fase s'ha obert la possibilitat de poder col·laborar en el projecte de diferents maneres, tant com hortolà o com a voluntari en algun altre aspecte més social a través de la vinculació amb entitats i associacions locals.

▪ Reptes de futur: Com es presenta el futur a mig i llarg termini?

Actualment el projecte necessita avançar i finançar-se de nou, per consolidar-se i enfortir-se aportant tot el seu potencial no només a la universitat, sinó a la ciutat mateixa de Tarragona. A mig termini el projecte vol implicar estudiants que realitzin l'Aprenentatge servei i també vol comptar amb la col·laboració de professionals que donin el seu temps per a realització d'activitats relacionades amb àmbits com el treball social, l'antropologia, el magisteri, l'art, la fisioteràpia, la psicologia i l'educació social. **La idea és implicar més persones, créixer i crear deu nous horts a partir del treball en comú**, procurant el benestar de les persones i la recuperació dels valors ambientals i socials. Es mantenen converses per la incorporació al projecte d'altres associacions.

L'equip del projecte dels Horts Socials de la URV hem estat seleccionats per la [Fundació Triodos per realitzar una campanya de crowdfunding que vam titular \(im\)plantem valors a la universitat](#). El "crowdfunding" és una operació col·lectiva, duta a terme per persones que realitzen una xarxa per aconseguir diners o altres recursos, se sol utilitzar Internet per finançar esforços i iniciatives d'altres persones o organitzacions.

Si aconseguim 1.100€ en la campanya els destinarem a:

- ✓ L'ampliació de l'hort afegint una nova terrassa amb 10 parcel·les més. Pressupost: 540€
- ✓ La construcció d'algunes casetes de fusta per guardar les eines. Pressupost: 361,86€.
- ✓ Impartir tallers sobre agricultura ecològica i sobre cultiu d'horts urbans: Pressupost: 200€.

Si aconseguim 3.100€ en la campanya, a més de l'anterior, ho invertirem en:

- ✓ Construir estructures per realitzar compostatge. Pressupost: 78,2€.
- ✓ Aparcament de bicis i zona d'oci. Pressupost: 127€
- ✓ Un magatzem per a diferents materials. Pressupost: 1.794,3€.

Aquest projecte de millora presentat pels estudiants d'arquitectura de la URV: Jaume Fabregat, Arnau Huguet i Anna Royo, coordinats pels professors: Carles Barberà i Marta López es desenvoluparien al llarg de l'any 2016.

4a Edició

Premis Acció Social

Maria Figueras i Mercè Bañeras

- *Treballar amb persones sempre ens regala moments entranyables, divertits,... en podríeu compartir algun amb nosaltres?*

Els horts socials de la URV podríem dir que és un projecte de terra fètil i ho és justament perquè el qui dóna vida a aquesta realitat són les persones que el fan possible i per les persones a qui va destinat. Recordem que és un hort social, i això el fa singularment especial ja que són dos dimensions en un mateix projecte, la natura i el medi ambient i la societat i les persones que hi formen part. Els horts socials volen connectar-se amb diferents tipus d'entitats socials que és on volem arribar, actualment la primera entitat que va apostar per nosaltres i que actualment hi ha el vincle actiu és amb La Residència "L'onada", i la gent gran són els savis que ens poden ensenyar més quan és qüestió de treballar la terra.

Entre les activitats socioambientals que hem dut a terme fins ara amb les persones de l'Onada, ens quedariem amb el primer contacte que vam fer amb elles, van visitar els horts i vam voler endinsar-nos a descobrir l'experiència i la saviesa que tenen vers a la terra. Va ser un moment emotiu, cadascun amb i des de les seves capacitats van començar a recordar com treballaven el seu tros amb els seus pares, alguns ja anaven per feina i ens aconsellaven "si estem en aquesta època ja hauríem de plantar: tomàquets, mongetes, carbassons, que ho heu fet això? ara és temps!", també alguns van expressar que actualment la gent no està per la terra "ja no es planta, no hi ha temps per dedicar-hi a lo essencial, tot es compra, però tot el que hi ha al supermercat mai serà tan sa com fer-ho un mateix, nosaltres abans menjaven del que collíem, depeníem de la terra, res més...", o també "nosaltres ens curàvem amb plantes medicinals, les persones hem de saber que les plantes són la base, eucaliptus, romaní, farigola, calèndula, tot ens ho curàvem amb les propietats de les plantes aromàtiques i medicinals, i ara són els medicaments.." Van ser realment reflexions que ens ensenyen i ens fan topar amb la realitat, la manera en com ells miren enrere i l'ara, i senten tristesa, i inclús una mica de decepció podríem arribar a dir, el consumisme, els químics, el ritme accelerat que no ens deix estar en contacte amb el que ens dóna aliment, la pèrdua de valor de les propietats de les plantes medicinals, etc.

Els ens envien un missatge: **important retornar als orígens, a la saviesa ancestral que encara perdura i no deixar-la perdre, connectar-nos amb la terra i viure d'ella i amb ella.** Estem pendents de fer més vinculacions entre entitats socials i l'hort social per fer més xarxa social, tenim futures idees amb l'Associació 4 potes de treballar amb teràpia amb gossos, agrupaments d'escoltes, entitats que treballin amb infants, amb Càrites, entitats d'altres capacitats com Associació Asperger, discapacitats, persones en desadaptació social com a via d'aprenentatge i recurs d'autoconsum, etc. **estem oberts a qualsevol contacte que vulguin ajuntar-se a aquesta bonica i natural iniciativa.**

